

nævne nogle Tal. Der er mange Fristolelærere, der have 20—30—40 Børn, men hvis hele aarlige Indtægt er mindre end 500 Kr. om Aaret med egen Bolig. Jeg kender flere Steder, hvor der er store Fristoler, der nu have arbejdet i en Menneftalder, og hvor Kommuneskolerne næsten staa tomme med 3—11 Børn i Skolen. Der er i mine Øjne noget urimeligt i, at Skoler, der arbejde med Børnene, og føre dem op til et Ladmaal, som Staten ikke kan forfaste, ingen Understøttelse skulle have. Naar der ikke er flere end disse 139 private Skoler, som skulle have Understøttelse, ligger det som sagt meget i, at det som Regel er Smaataarsfolk, der have været med til at oprette disse Skoler; dersom de havde haft bedre befundne Naar at arbejde under, var der bleven mange flere. Og nu siger jeg: Naar vi sidde her som Lovgivere, skulle vi ikke faadan alene have Øje for dem, der staa og arbejde paa den Plads, man nu behager at kalde Statskolen, Kommuneskolen, men vi skulle se paa det heles Løb og lønne dem, der gøre et godt Arbejde, og her kan man ikke sige andet, end at Regering og Rigsdag have været velvillige i de senere Aar og har været lydhyre for, hvad der er gjort. Siden Fristolen er begyndt, er der kommen en Masse Forskættelsesstoler, Realskoler og Højskoler og den Slags, og Staten er fulgt med og har støttet dem allesammen; hvorfor skulle nu de, som begyndte Gerningen, nemlig Fristolen, net ingen Understøttelse have, hvorfor skulle de helt stubbes til Side, de som vare de egentlige Fædre til det hele, de, der have baaret Dagens Byrde? Jeg tror, som sagt, de ere og fremdeles kunne blive til stor Betsignelse. Dette lille Indlæg vilde jeg gerne lægge ind for Fristolen, den private Skole, ogsaa med Højsagelse for de Lærere, der have ofret Kræfter derpaa, og disse Smaataarsfolk, der have ofret mange Penge derpaa. Man kan tænke sig, hvad dette har at sige, at en fattig Husmand, der maa nøjes med 1—1½ Kr. om Dagen, maa betale 30—40 Kr. om Aaret for sine Børns Undervisning i en saadan Skole. Det er en stor Del af sin Løn, han maa ofre derpaa, det gør han ikke for ingen Ting.

Saa er der noget andet med Hensyn til det foreliggende Forslag, jeg gerne vilde omtale, det er ikke kommet frem hverken i Ministerens Forslag, i det andet Ting, eller i dette. Det er et Forhold, som jeg gerne vil omtale, og jeg vil gerne henstille lærlig til den højtærede Minister, om han ikke ved Lejlighed kunde tænke over det. Det er Forholdet mellem Kirkebetjenten og Skolelæreren. Det

er jo saaledes, efter det foreliggende Forslag, at det bliver, som det er, at Skolelæreren tillige skal være Kirkebetjent og Kirkebetjent. Disse Ting synes mig burde stilles, dels af den Grund, at naar en Lærer har gaaet i Skolen de 6 Dage om Ugen, kunde han trænge til at have Søndagen fri, saa han kan gaa hvorhen han vil, og paa den anden Side synes det mig ogsaa urigtigt, da det navnlig i en stor By ikke er saa sjældent, at Skolelæreren kan blive jaget fra sin Gerning, idet han mangen Gang skal i Kirken i Forretninger, til Bryllupper, Begravelser eller noget af den Slags, og særlig naar der sidder en Præst, som gerne vil holde flere Møder, saa skal Læreren rende fra sin Gerning for at være Kirkebetjent, og det er til Skade for Skolen. Der er ogsaa en anden Ting, som jeg vilde paatale. Naar en saadan Lærer er Kirkebetjent tillige, er han tvungen til en bestemt Kirke, og jeg har lagt Mærke til, at mange Lærere trykke sig svært under det, naar de ere religiøst uenige med Præsten. Hvor der er et stærkt religiøst Høre, og Præsten og Læreren ere religiøst uenige, er det en grumme pinlig Stilling for de to, at de nødvendigvis skulle staa i den samme Kirke. Jeg vilde derfor ønske, at dette Forhold kunde blive stillet frit. Det bliver nok sagt, at Lærerne ere altid saa musikaliske og kunne synge for, og at ellers kunde vi ingen Kirkesang faa, men der vil altid i Sognet være Folk, der ere musikaliske lige saa godt som Skolelæreren, og der kan nok være en eller anden hæderlig Mand, der kan lede Kirkesangen og være Kirkebetjent. I alle Tilfælde vilde jeg gerne, at det blev stillet saaledes, at Læreren kunde være fri, at han f. Eks. hvert 7de Aar eller saa kunde sige sig den Bestilling fra, eller ogsaa at Beboerne kunde have den Frihed, at vilde de have Læreren til Kirkesanger, kunde de tage ham, men de kunde ogsaa blive fri. Jeg synes, det er et Forhold, der ikke rigtig passer ind i en Lov nu, da man skriver 1896. Jeg ser jo nok, at den Skolekommission, der sad for 100 Aar siden, mente, at det kunde være rigtigt, og den Gang kunde det aabenbart være rigtigt. Jeg vil slutte med at sige, at for mig staar det, som om hele dette Skolelovsforslag er noget forhastet og ikke vil blive rigtig velkomment. Jeg vilde meget ønske, om den højtærede Minister kunde have været lige saa heldig som den Kommission, der sad for 100 Aar siden, hvori Biskop Valle og Heventlow sad og lavede en Skolelov, som ikke kan nægtes at have været til stor Betsignelse gennem 100 Aar. Jeg synes imidlertid, at det foreliggende Forslag i Grunden kun er